

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och
jordbruksvetenskap

Miljökonsekvensbeskrivningens roll i översiktsplaner

- En granskning med fokus på transparens, integrering och avvägningar

The role of environmental impact assessments in
comprehensive plans

- A review with focus on transparency, integration and trade-offs

Ida Lundberg

Miljökonsekvensbeskrivningens roll i översiktsplaner – En granskning med fokus på transparens, integrering och avvägningar

The role of environmental impact assessments in comprehensive plans – a review with focus on transparency, integration and trade-offs

Ida Lundberg

Handledare: Sylvia Dovlén, Institutionen för stad och land, SLU

Examinator: Daniel Bergquist, Institutionen för stad och land, SLU

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i miljövetenskap - kandidatarbete

Kurskod: EX0688

Program/utbildning: Biologi och miljövetenskap – kandidatprogram

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2016

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: översiktsplan, miljökonsekvensbeskrivning, särskild sammanställning, miljömål, god bebyggd miljö, transparens, integrering.

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land

Abstract

In order to promote sustainable development in urban planning environmental impact assessment (EIA) for plans and programs that are likely to have significant environmental effects is established. An EIA aims to provide a high level of protection of the environment and contribute to the integration of environmental aspects into the preparation and adoption of plans and programs. The base for the Swedish EIA rules are contained in the Environmental Code, chapter 6, the Regulation on Environmental Impact Assessment and the Planning and Building Act. Responsibility for urban planning lies with the municipalities, which express the planning in a comprehensive plan that aims to describe how they want to promote long-term development in terms of settlement and land and water use. In a summary statement, they report how environmental considerations are integrated into the plan and how the consultation responses are taken into account. To support environmental efforts, the national environmental goals are also implemented in municipal planning. Since most comprehensive plans have a purpose to concentrate the settlements without the detriment of the environment the national environmental goal A Good Built Environment is treated. Efforts on the comprehensive plan and EIA should be a democratic process and information on how interested parties can take part of the proposal should be made available. The aim of this bachelor thesis is to examine how the EIA is used in the comprehensive plan, its transparency, clarity and integration. The method used is a literature review which treated among other enactments, books and a review of six comprehensive plans with associated EIAs. The results show that municipalities treat EIAs to a different extent. The concept of EIA is described poorly and assessments are in some cases clearly in their own chapter, while in others, woven into the comprehensive plan. A summary statement is missing for most municipalities and the environmental objective of treating it really general. Four of the six communities are assessed to have an interconnected comprehensive plan and EIA. The report discusses how transparency, considerations between exploitive interests and environmental goals are dealt with in comprehensive plans and EIAs. In conclusion suggestions on how municipalities can improve integration of EIA in comprehensive plans is discussed.

Innehåll	
Abstract	1
Introduktion	3
Inledning	3
Syfte och frågeställning	4
Avgränsning	4
Bakgrund	5
Översiktsplan	5
Miljökonsekvensbeskrivning	5
Särskild sammanställning	6
Kommuner i studien	7
Material och metod	10
Resultat/analys	12
MKB – definition och referens	12
Integrering av MKB och gjorda bedömningar	13
Särskild sammanställning	16
Miljömål - God bebyggd miljö	16
Koppling mellan översiktsplan och MKB	19
Diskussion och slutsatser	20
Förslag för att stärka MKB:ns roll i praktiken	22
Kritisk reflektion över metoder och arbetsprocess	22
Referenser	25
Bilagor	28

Introduktion

I detta avsnitt ges en inledande beskrivning av kandidatarbetet. Syfte, frågeställning samt avgränsning beskrivs. Avsnittet avslutas med en bakgrund till ämnesområdet.

Inledning

Klimatförändringarna blir alltmer påtagliga i samhället, samtidigt växer antalet invånare på jorden. Detta gör att fysisk planering som syftar till att avgöra hur mark och vatten ska användas i tid och rum, har ett stort ansvar för att främja hållbar utveckling för kommande generationer. På nationell nivå ger de nationella miljömålen ett riktmärke för miljöarbetet. Dessa miljömål omsätts på regional och kommunal nivå i olika planer och program (Naturvårdsverket, 2014). Kommunerna har en nyckelroll i arbetet då de enligt plan och bygglagen (PBL) har ansvar för den fysiska planeringen (Boverket, 2016c). Kommunens översiktsplan (ÖP) syftar till att tala om hur kommunen vill främja långsiktigt god utveckling när det gäller bebyggelse och mark- och vattenanvändning (Boverket, 2016b). För att främja en hållbar utveckling i den kommunala planeringen används verktyget miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för planer och program som kan medföra en betydande miljöpåverkan (Länsstyrelsen Stockholm, 2016). En MKB syftar till att sörja för en hög skyddsnivå av miljön och bidra till att integrera miljöaspekter i utarbetandet och antagning av planer och program för att främja en hållbar utveckling (Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG, EUT L 197, 21.7.2001, s. 30-37).

Arbetet med översiktsplanen och MKB ska vara en demokratisk process och enligt 8 § i förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar ska den myndighet eller kommun som upprättat miljökonsekvensbeskrivningen tillgängliggöra information om

- 1) hur berörda myndigheter och kommuner samt allmänheten och andra intresserade kan ta del av miljökonsekvensbeskrivningen och förslaget till plan eller program, och
- 2) hur och inom vilken tidsram synpunkter kan lämnas.

Men hur behandlas MKB i arbetet med översiktsplanen? Enligt 6 kap. 16 § i miljöbalken ska den beslutande myndigheten eller kommunen i en särskild sammanställning, när planen eller programmet antagits, redovisa hur miljöaspekterna integrerats i planen eller programmet. Syftet med den särskilda sammanställningen är att öka transparensen. Studier visar dock något annat. Enligt Lawrence (2000) så blir den begränsade och sporadiska interaktionen mellan översiktsplan och MKB ett hinder vilket gör att MKB inte kan dra nytta av planeringens insikter och lärdomar. Enligt Glasson, Therivel och Chadwick (2012) startar miljöbedömningen ofta för sent i planeringsprocessen, då viktiga beslut redan har gjorts. Detta gör att MKB får en liten chans att påverka besluten som görs i planeringsprocessen. I en uppsats av Bergh (2016) upprättades bara en särskild sammanställning för hälften av kommunerna i undersökningen. Främst för att det finns en generell osäkerhet om syftet med sammanställningen och eftersom det inte upplevs ha relevans för planeringsprocessen. Det finns också argument som säger att planeringsprocessen redan är så långt gången att det inte behövs ett ytterligare dokument som planerare och politiker behöver komma överens

om. Boverket gjorde 2013 en undersökning av 75 översiktsplaner med tillhörande MKB och undersökte bland annat hur betydande miljöpåverkan beskrevs och bedömdes samt om avgränsning hade genomförts. Undersökningens resultat visade att MKB:er inte uppnår att beskriva och bedöma konsekvenserna av översiktsplaner, utan stannar på en alltför övergripande nivå för att kunna bidra med värdefulla insikter och bedömningar av planens konsekvenser (Boverket, 2014).

Oavsett om en särskild sammanställning upprättas eller ej har många översiktsplaner som syfte att förtäta bebyggelse utan bekostnad av miljön, detta i enighet med miljömålet *God bebyggd miljö*. Från Naturvårdsverket (2016) beskrivs målet som att miljön människor lever i ska vara god och hälsosam, ge livskvalitet samt medverka till en god regional och global miljö. Nybyggnation ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas samtidigt som natur- och kulturvärden tas till vara och utvecklas. I Boverkets undersökning från 2013 undersöktes det om miljömålen togs upp. Undersökningen visade att miljömålen var väl förankrade med miljöbedömningarna men att miljöaspekterna inte integrerades vid utarbetandet av planen. Miljöbedömningen riskerar att användas som en måttstock för hur väl miljömålen uppnås i teorin istället för att under planeringsprocessen påverka utformningen av planen.

Syfte och frågeställning

Syftet med detta arbete är att undersöka/analysera hur bedömningar och slutsatser i MKB-dokumenterna används i översiktsplanen. Målet är att ge en bild av hur väl kommuner integrerar MKB:n i planförslaget samt hur exploateringsintressen vägs mot bevarande av miljökväliteter. Detta sker genom dokumentstudier av översiktsplaner och MKB. Följande frågeställningar har varit vägledande för arbetet:

- Hur är transparensen och tydligheten angående MKB i översiktsplanen?
- Hur integreras MKB i översiktsplanen?
- Hur beskrivs bebyggelseutveckling/förtätning utan bekostnad av miljökväliteter?

Avgränsning

Arbetet har på grund av den begränsade tiden (10 veckor) avgränsat till att granska sex antagna översiktsplaner med tillhörande MKB vilket känns rimligt för att kunna göra en jämförelse planerna emellan. Både storstadskommuner och landsbygdskommuner har valts för att få variation då olika kommuner kan ha olika utmaningar. En ytterligare avgränsning är att undersöka hur MKB används i översiktsplan-dokumentet. Det innebär att studien inte undersöker hur resultaten från MKB inkluderas i fortsatt planering. Bedömning av granskade MKB-dokumentens kvalitét omfattas inte heller i denna studie.

Bakgrund

I följande avsnitt presenteras syfte, historia och utveckling för översiktsplan, MKB samt särskild sammanställning. Därefter ges en kort beskrivning av de kommuner som är utvalda för arbetet.

Översiktsplan

I samband med att plan- och bygglagen infördes 1987 ställdes det krav på att kommunerna i Sverige, senast 1990, skulle upprätta en översiktsplan (Nyström & Tonell, 2012). Syftet med en översiktsplan är enligt plan- och bygglagen 3 kap. 2 § att planen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanerna är övergripande och presenterar ofta kommunens vision och mål inför framtiden (Nyström & Tonell, 2012).

En kommuns översiktsplan ska vara aktuell och minst vart fjärde år måste kommunen ta ställning om planen ska fortsätta gälla eller uppdateras. Uppdatering till en ny översiktsplan sker samråd med länsstyrelsen, regionala organ, grannkommuner och medborgare med flera (Boverket, 2016a; SFS 2010:900). Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och ge möjlighet till insyn och påverkan. Kommunen ska under samrådet redovisa förslaget innebörd, konsekvenser, skälen till förslaget och de planeringsunderlag som har betydelse från nationell, regional, mellankommunal eller annan synpunkt. Samrådet pågår under minst två månader och kommunen måste tillkännage utställningen av planförslaget före utställningstidens början. I slutändan är det kommunfullmäktige som antar planen och den kan då inte överklagas (SFS 2010:900). Översiktsplanen är inte rättsligt bindande (SFS 2010:900) utan vägledande i fortsatt detaljplanering (Boverket, 2016a).

Enligt 4 § punkt 2a i förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar antas en översiktsplan medföra betydande miljöpåverkan. Kommunen ska då låta det bli föremål för samråd och granskning på ett sätt som uppfyller kraven i 6 kap. 11-18 och 22 §§ miljöbalken. Vid upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning ska den finnas tillsammans med planförslaget (SFS 2010:900).

Miljökonsekvensbeskrivning

Verktyget MKB används för att förutsäga framtida miljöpåverkan av en planerad verksamhet eller plan. Vanligt är att en MKB tas fram som ett beslutsunderlag för att avgöra om ett projekt eller plan ska tillåtas eller inte. Oavsett om man ska konsekvensbeskriva verksamheter och åtgärder eller planer och program så kallas det framtagna dokumentet för MKB. Benämningen för processen skiljer sig dock, för verksamheter och åtgärder kallas processen för miljökonsekvensbedömning och för planer och program för miljöbedömning (Hedlund & Kjellander, 2011).

Enligt miljöbalken 6 kap. 3 § är syftet med MKB för en verksamhet eller åtgärd att identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter som den

planerade verksamheten eller åtgärden kan medföra dels på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, klimat, landskap och kulturmiljö, dels på hushållningen med mark, vatten och den fysiska energin i övrigt, dels på annan hushållning med material, råvaror och energi. Vidare är syftet att möjliggöra en samlad bedömning av dessa effekter på människors hälsa och miljö.

För planer och program är syftet med en MKB enligt 6 kap. 11 § i miljöbalken att integrera miljöaspekter i planen eller programmet så att en hållbar utveckling främjas. Miljömål, riktvärden, bevarandeplaner och fysiska planer kan till exempel ge vägledning vid bedömning (Hedlund & Kjellander, 2011) Enligt 6 kap 12 § ska den betydande miljöpåverkan som planens eller programmet genomförande kan antas medföra identifieras, beskrivas och bedömas i MKB:n, vidare ska rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd också identifieras, beskrivas och bedömas.

Det var i USA på 1970-talet som man började arbetet med MKB, eller Environment Impact Assessments, vilket under de två följande decennierna spred sig till andra delar av världen. Inom Europeiska unionen (EU) kom ett minimidirektiv 1985, EG-direktivet 1985/337, angående MKB för vissa offentliga och privata projekt. Ett minimidirektiv anger vad medlemsländerna minst måste leva upp till och ger därmed en frihet att utöka tillämpningsområdet. År 2001 kom EG-direktivet 2001/42 inom EU angående miljöbedömning för planer och program. Direktivet omfattar ett antal sektorer, som till exempel jord- och skogsbruk, energi, industri och fysisk planering. Direktivet är precis som det från 1985 ett minimidirektiv och omfattar endast planer och program utarbetade och antagna av myndigheter (Hedlund & Kjellander, 2011).

I Sverige infördes krav på beskrivning av miljöeffekter 1981 men det var först 1987 som MKB fick genomslag då väglagen inkluderade MKB-bestämmelser. År 1991 tillkom ett brett krav på MKB för verksamheter och åtgärder och 1994 började EG-direktivet 1985/337 formellt gälla genom ett frihandelsavtal mellan Sverige och EU. Miljöbedömningar av planer och program diskuterades redan 1990, regler har funnit sedan 1991 och vid 2004 infördes EG-direktivet 2001/42 formellt i Sverige. De två EG-direktiven 1985/337 och 2001/42 bildar alltså utgångspunkten för de svenska MKB-reglerna (Hedlund & Kjellander, 2011) som finns i miljöbalkens 6 kapitel, i förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar samt i plan- och bygglagen.

Särskild sammanställning

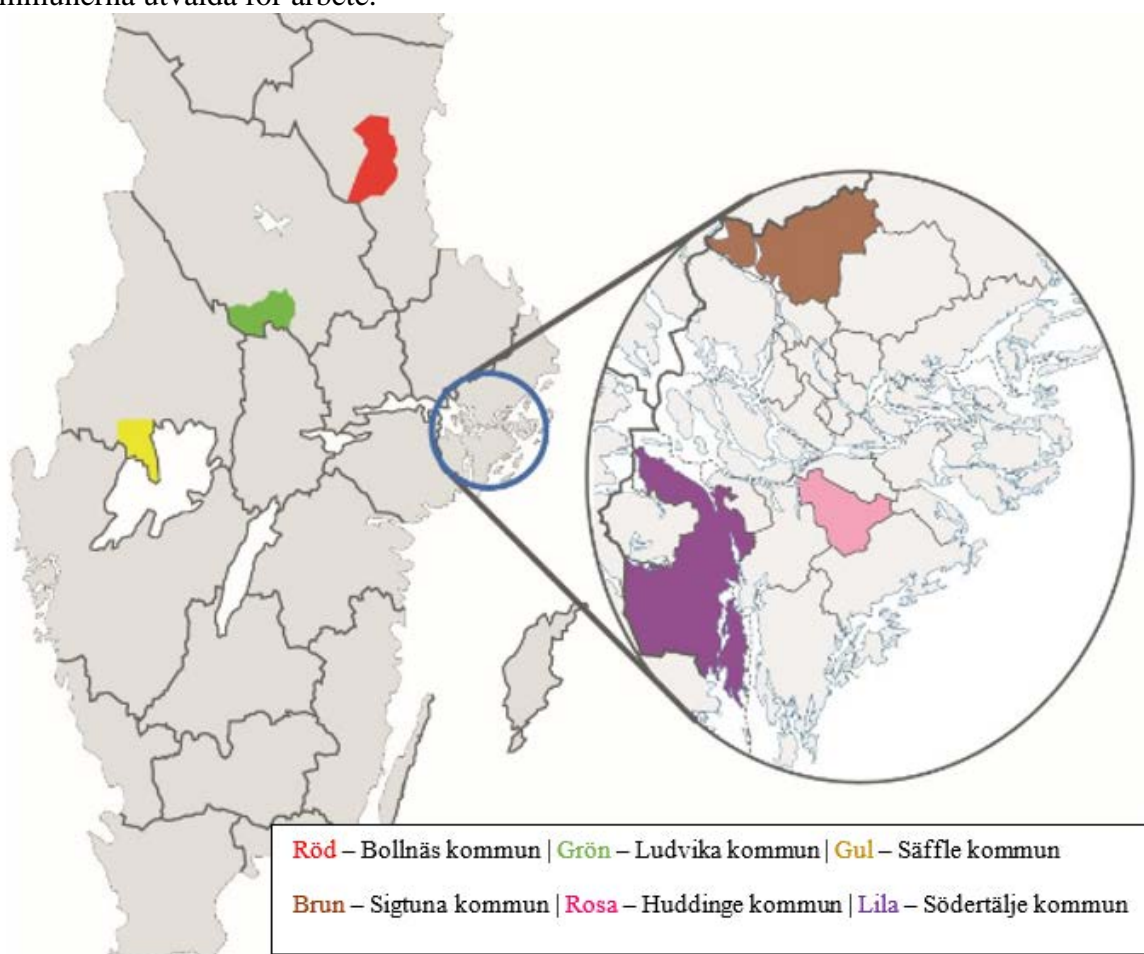
Syftet med den särskilda sammanställningen är enligt Naturvårdsverket handbok med allmänna råd om miljöbedömningar av planer och program (2009) att göra resultatet av MKB:n tillgänglig för allmänheten och dem som deltagit i processen. Allmänheten får en insyn i processen genom att sammanställningen redovisar vilka överväganden som gjorts och varför samt hur olika synpunkter och förslag har beaktats (Europeiska kommissionen 2004, s. 42 se Naturvårdsverket 2009, s. 106).

Sammanställningen ska enligt 6 kap 16§ i miljöbalken redovisa

- 1) hur miljöaspekterna har integrerats i planen eller programmet,
- 2) hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats,
- 3) skälen till att planen eller programmet har antagits istället för de alternativ som varit föremål för övervägande, och
- 4) de åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför.

Kommuner i studien

I detta avsnitt presenteras lokalisering, yta, invånarantal, landskap och näringsliv samt den nuvarande översiktsplanens syfte/vision för kommunerna utvalda för arbete.

FIGUR 1. VISAR GRANSKANDE KOMMUNERS LOKALISERING I LANDET TILL VÄNSTER, I HELA LANDET OCH TILL HÖGER I STOCKHOLMS LÄN (MODIFIERAD AV STINA LUNDBERG, 2016).

Bollnäs kommun, beläget i Gävleborgs län i södra Norrland, är 1 814 km² och har 26 594 invånare (Nationalencyklopedin, 2016a). Sedan 2016 är kommunen indelad i sex distrikt (SFS 2015:493). Två älvar, Ljusnan och Voxnan, liksom Norra stambanan och vägarna 83 och 301 genomkorsar kommunen. Landskapet kännetecknas av den norrländska bergkulleterrängen (Nationalencyklopedin, 2016a). Invånarantalet har legat på en jämn och stabil nivå med en ökning i liten skala de senaste åren (Bollnäs kommun, 2015a) och den dominerande sysselsättningen är inom

tjänstesektorn (Ramböll och samhällsbyggnadskontoret, 2015). Ett av huvudsyftena i den nuvarande översiktsplanen, antagen 2015, är att ha en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete (Bollnäs kommun, 2015a).

Huddinge kommun, i Stockholm län, är 131 km² stort och har ett invånarantal på 105 311 (Nationalencyklopedin, 2016b). Kommunen präglas av ett sprickdalslandskap med många olika livsmiljöer (Huddinge kommun, 2013a). Med anknytningen till huvudstaden har invånarantalet kraftigt ökat de senaste årtiondena. Största arbetsgivare i kommunen är Karolinska universitetssjukhuset, följt av kommunen (Nationalencyklopedin, 2016b). Det övergripande syftet med översiktsplanen, upprättad 2013, är att skapa ett hållbart samhälle med grönområden som värnas och minskande klimatpåverkan (Huddinge kommun, 2013a).

Ludvika kommun i Dalarnas län har en area på 1 490 km² och 26 362 medborgare (Nationalencyklopedin, 2016c). Naturen i kommunen är variationsrik med dominerande skog (Ludvika kommun, 2015a). Invånarantalet ökade återigen 2014 efter ett par år av minskande befolkning. Industrin, främst ABB-koncern, i kommunen är viktig och utgör den största arbetsgivaren (Nationalencyklopedin, 2016c). Kommunens utmaningar enligt översiktsplanen, antagen 2014, är att ta tillvara på tillväxtpotentialerna utan bekostnad på miljön (Ludvika kommun, 2014a).

Sigtuna kommun, beläget i norra delen av Stockholms län, är 327 km² och har 44 786 invånare. Både Europaväg 4 och järnvägen mellan Stockholm och Uppsala går igenom kommunen. Landskapet domineras av skog- och jordbrukslandskap. Kommunen har tack vare sin närhet till Stockholm haft en stabil befolkningsökning sedan 1980-talet och näringslivet domineras av transport och kommunikationer med Arlanda flygplats som största arbetsplats (Nationalencyklopedin, 2016d). Utgångspunkten i översiktsplanen, upprättad 2014, är att utveckla kommunen till en hållbar kommun som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationer (Sigtuna kommun, 2014a).

Säffle kommun, lokaliserat i Värmlands län, har en area på 1 221 km² med ett invånarantal på 15 366 (Nationalencyklopedin, 2016e). Kommunen korsas av Europavägarna 18 och 45 samt järnvägen mellan Göteborg och Gävle. Vätern angränsar kommunen med en ca 30 km strandremsa (Säffle kommun 2013a). Landskapet präglas både av odlingsmark, skogs- och bergslandskap samt skärgård. Under en lång tid har befolkningsmängden minskat och den största arbetsgivaren är kommunen själv med massa- och pappersindustrin efter (Nationalencyklopedin, 2016e). Översiktsplanens, antagen 2013, vision är att kunna möta omvärldens krav i framtiden samtidigt som att dra nytta av Säffles tillgångar i nuet (Säffle kommun 2013a).

Södertälje kommun, i södra delarna av Stockholms län, är 525 km² stort och har 93 202 invånare. Kommunen är en knutpunkt med Europavägarna 4 och 20, järnvägarna Stockholm-Göteborg, Stockholm-Malmö och Södertälje-

Eskilstuna. Med Mälaren i norr och Östersjön i sydöst har kommunen ett varierat landskap med skog- och jordbruksmark (Södertälje kommun 2013a). Befolkningsmängden ökade stort under 1960- och 70-talet men bromsade därefter upp. Näringslivet domineras av tillverkningsindustrin (Nationalencyklopedin, 2016f). Utmaningar för kommunen enligt översiktsplanen, upprättad 2013, är att tillgodose behovet av bostäder och arbetsplatser utan att äventyra natur- och kulturvärden (Södertälje kommun 2013a).

Material och metod

Grunden för arbetet är en litteraturstudie samt granskning av sex översiktsplaner med tillhörande MKB. Litteraturstudien syftar till att ge bakgrundsinformation om ämnesområdena översiktsplan och MKB. Litteraturen som har studerats är lagar och förordningar, som miljöbalken (SFS 1998:808) och plan- och bygglagen (SFS 2010:900), böcker om MKB och samhällsplanering från kurser i ämnena samt vetenskapliga artiklar hittade via sökbasen Primo eller vidarebefordrade från kontaktpersoner.

Valet av kommuner är baserade på att de skulle ligga i Mellansverige och ha en antagen översiktsplan från 2013 och framåt. Hälften skulle vara storstadskommuner och den andra hälften från landsbygden för att kunna göra en jämförelse, detta för olika kommuner kan ha olika utmaningar beroende på tillväxthastighet. De första sex som slumpmässigt hittades på nätet och som motsvarade urvalskriterierna valdes för granskning. Dessa kommuner blev Bollnäs, Huddinge, Ludvika, Sigtuna, Säfte och Södertälje.

Granskningen av översiktsplan och MKB gjordes enligt mallen i Tabell 1. Granskningsmallen hjälper till att fokusera och strukturera läsning av översiktsplan och MKB samt dokumentera hur kommunerna behandlar olika relevanta aspekter, den underlättar även jämförelsen mellan de olika kommunerna för att hitta skillnader eller likheter i hur de hanterar förtätningsaspekter samt arbetet med översiktsplan och MKB. Granskningsmallen är framtagen, med utgångspunkt från frågeställningen, genom en uppdelning av översiktsplan och MKB samt en jämförelse av de båda. Frågorna skulle både se över transparensen och integreringen mellan översiktsplan och MKB samt se hur exploateringsintresse behandlades med påverkan på miljö, detta i form av miljömålet God bebyggd miljö. Transparensen och den demokratiska aspekten speglas i frågan om särskild sammanställning.

Granskningen gick till på ett systematiskt sätt där MKB och översiktsplanedokumentens text analyserades. Område med frågor angående MKB besvarades först på för att ge en inblick i vilka aspekter som anses ha betydande miljöpåverkan i översiktsplanen. Frågan om MKB:n är skriven av konsult eller ej är främst ställd för att ge underlag för diskussionen.

Området med frågor kring översiktsplanen gavs via en ordsökning i översiktsplanen. Orden som sökning gjorde på var MKB, miljökonsekvensbeskrivning, miljömål, God bebyggd miljö, särskild sammanställning samt de olika aspekterna som hittades i MKB:n. För den särskilda sammanställningen, som är ett eget dokument, gjordes en sökning på respektive kommuns hemsida. Om dokumentet ej hittades via hemsidor kontaktades kontaktpersoner på kommunerna via mail eller telefon för att försöka få svar. För frågorna angående God bebyggd miljö, besvaras de främst på grund av kommunens egen bedömning uttryckt i planen av hur de själva anser att de uppfyller målet samt hur översiktsplanen skriver om förtätning av bebyggelse och natur- och kulturvärden.

Det sista området om jämförelse mellan översiktsplan och MKB besvarades efter att de två tidigare områden hade redovisats. En ordsökning genomfördes för att se om samma aspekter togs upp i båda dokumenten. Svar på frågan hur dokumenten upplevdes besvarades genom analys av resultatet från de första fyra frågorna i granskningsmallen. Motiv till varför dokumenten bör upplevas som ett är att integreringen då är god och översiktsplanen tar då upp miljöaspekter från MKB och behandlar dem på ett konkret sätt i planen.

Tabell 1. Granskningsmall för samtliga kommuner.

	Ja	Nej	Kommentar
Översiktsplan (ÖP)			
Finns MKB som begrepp förklarat?			
Finns det referens till MKB?			
Tas bedömningar och resultat från MKB upp i ÖP?			
Används MKB som stöd för gjorda avvägningar i ÖP?			
Finns en särskild sammanställning?			
Nämns miljömålet God bebyggd miljö?			
Efterföljs miljömålet enligt Naturvårdsverkets beskrivning?			
Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)			
Medför markanvändningsförslagen i ÖP en betydande miljöpåverkan?			
Om ja, avseende på vilka aspekter?			
Skriven av konsult?			
Jämförelse			
Tas liknande aspekter upp i båda dokumenten?			
Upplevs dokumentet som ett eller som två separata?			

Resultat/analys

Resultatet är framtagen med en analys av texten i MKB och översiktsplanedokumentet och redovisas genom beskrivningar och citat från de olika dokumenten för att illustrera svaren på frågorna från granskningsmallen. Beskrivningar och citat nedan är ett urval av hela resultatet, då resultatet i sin helhet är stort. Granskningen hanterades på ett systematiskt sätt. Ifyllt granskningsmall för varje kommun finns i sin helhet som bilaga i slutet av arbetet (bilaga 1-6). En sammanfattning av granskningen visas i figur 2.

MKB – definition och referens

För att öka förståelsen till varför man upprättar en MKB bör översiktsplanen förklara vad begreppet betyder samt syftet med dokumentet för att både politiker, tjänstemän och allmänheten ska förstå. För ökad transparens bör översiktsplanen även referera till MKB för att ge en integrering mellan planen och MKB. Två av kommunerna förklarar i sina översiktsplaner vad syftet med MKB är samt vad det betyder. Bollnäs förklarar det i början av sin översiktsplan och Sigtuna förklarar det i slutet av dokumentet i en ordlista.

”Miljökonsekvenserna av översiktsplanen redovisas genom en miljökonsekvensbeskrivning [...] Syftet med miljökonsekvensbeskrivningen är att förstärka översiktsplanens funktion som beslutsunderlag [...] Parallellt med framtagandet av översiktsplanen har en strategiskmiljöbedömning gjorts av planen vilket resulterat i en Miljökonsekvensbeskrivning (MKB).”
(Bollnäs kommun, 2015a, s 12-13)

”Miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Tas fram och används som underlag under planprocessen för att beskriva planers konsekvenser för miljön. När en miljökonsekvensbeskrivning ska upprättas och vad den ska innehålla regleras i Miljöbalken.”
(Sigtuna kommun, 2014a, s 79)

Resterande kommuner, förutom Ludvika, refererar någonstans i översiktsplanen till MKB. Huddinge kommun refererar i sin översiktsplan till MKB:n som ett planeringsunderlag på sidan 86 samt som

”Miljökonsekvensbeskrivningen lyfter att översiktsplanen har tydliga riktlinjer gällande förhållningssätt till de kulturhistoriska dragen och landskapets historia”.
(Huddinge kommun, 2014a, s 83)

I början av Säffles översiktsplan nämns MKB på sidan 3 som andra bilagan. Begreppet är också nämnt som

”Regler om miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram för vatten finns i förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön (mer info finns i MKB)”
(Säffle kommun, 2013a, s 37)

Södertäljes översiktsplan refererar till MKB på två ställen.

- 1) ”De miljömässiga konsekvenserna analyseras i miljökonsekvensbeskrivningen men det finns även ett behov av att utveckla analysen av de långsiktiga samhällsekonomiska och sociala konsekvenserna av olika strategier i planeringen”. (Södertälje kommun, 2013a, s 8).
- 2) ”De väsentliga delarna av miljökonsekvensbeskrivningen av samrådsversionen av översiktsplanen har arbetats in i detta kapitel” (Södertälje kommun, 2013a, s 133).

Integrering av MKB och gjorda bedömningar

För att integrera MKB:n i översiktsplanen bör bedömningar från MKB tas upp i planen, helst så tydligt som möjligt. För Bollnäs, Ludvikas och Säfles kommun kunde man hitta bedömningar och resultat från MKB i översiktsplanen efter en sökning av specifika ord. Nedan följer några exempel från varje kommun på hur bedömningarna från MKB återspeglas i översiktsplanen.

Bollnäs MKB bedömer att man borde ta stor hänsyn till miljökvalitetsnormer, MKN, för luft, vatten och buller i flera aspekter som bebyggelseutveckling, infrastruktur, verksamheter och industri samt areella näringar. Översiktsplanen nämner detta i kapitel 3, Regionalt och nationellt perspektiv. I början av kapitlet nämner kommunen sina mål varav ett är ”*Bollnäs kommun ska verka för att nationella och lokala miljömål uppfylls samt att miljökvalitetsnormerna för vatten, luft och buller möts*” (Bollnäs kommun, 2015a, s 25). I ett avsnitt i kapitlet behandlas miljökvalitetsnormerna och avslutas med vilka strategier kommunen har (Bollnäs kommun, 2015a).

I slutet av MKB:n för Ludvika kommun finns en sammanfattning/icke teknisk beskrivning. Där bedömer MKB:n att vid större exploatering ska detaljplaner samt MKB tas fram vid behov (Ludvika kommun 2013b). I översiktsplanen är de nämnd på sida 28

”Exploateringstryck och efterfrågan styr sedan när eller om de utpekade områdena ska tas i anspråk. I nästa skede som är detaljplaneprocessen utreds områdena ytterligare för att pröva markens lämplighet för det ändamål det är tänkt till”

(Ludvika kommun, 2013a, s 28).

Ludvikas MKB bedömer vidare att vid en ny sträckning av riksväg 50 i Grängesberg kan naturmark påverkas negativt (Ludvika kommun, 2013b). I översiktsplanen hanterar man detta genom ”*vägreservatet för riksväg 50 förbi Grängesberg ska ligga kvar*” (Ludvika kommun, 2013a, s 24). MKB:n anser även att med förslaget på en satsning på befintliga genomfarter i kommunen kommer barriärer stärkas och miljöstörningar öka (Ludvika kommun, 2013b). För att möta detta ska en trafikplan/strategi tas fram enligt översiktsplanen (Ludvika kommun, 2013a).

För aspekten befolkning, bebyggelse och hälsa bedömer Säfles MKB att vid genomförande av planen för landsbygdsutveckling i strandnära läge

(LIS) kan eventuella bullerstörningar uppkomma. Detta bör ses över i detaljplanearbetet eller bygglovshandlingar. I översiktsplanen behandlar man detta genom

”Trafikverket arbetar med bullerfrågan och har erbjudit fastighetsägare bullerdämpande fönster enligt sina åtgärdsprogram. Naturvårdsverkets riktvärden för trafikbuller och Boverkets allmänna råd 2008:1 – 'Buller i planeringen' ska beaktas vid planering av nybyggnation av bostadsbebyggelse eller vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur [...] Vid planarbete ska miljö kvalitetsnormerna beaktas och ingen ny verksamhet som leder till överskridande av miljö kvalitetsnormen får tillkomma. Vid överskridande av en miljö kvalitetsnorm ska åtgärdsprogram upprättas.”

(Säffle kommun, 2013a, s 59-60)

Säffles MKB bedömer också att det är av stor vikt att pendlingsmöjligheterna till Karlstad förbättras (Säffle kommun, 2013b). I översiktsplanen är detta nämnt i en prioriterad fråga (Säffle kommun, 2013a). För aspekten natur- och kulturmiljö tar MKB:n upp två åtgärder:

- ”I de fall det är naturmark som berörs ska en naturvärdesinventering göras i samband med detaljplanearbetet för att ta reda på mer om den naturmiljö som berörs [...] Vid en utbyggnad enligt planförslaget ska hänsyn tas till natur- och kulturmiljövärden i kommunen så att dessa miljöer kan bevaras så långt som möjligt” (Säffle kommun, 2013b, s 17). I översiktsplanen nämns detta enbart som ”Kommunen håller för närvarande på med en revidering av 2007-års Naturvårdsplan. Översynen avses färdigställas under 2013” (Säffle kommun, 2013a, s 26).
- ”Säffle kommun saknar ett eget kulturmiljöprogram [...] Frånvaron av ett kulturmiljöprogram bedöms kunna ge negativa konsekvenser för kulturmiljön” (Säffle kommun, 2013b, s 18). Detta nämns i översiktsplanen som en prioriterad fråga och att ett kulturmiljöprogram ska tas fram (Säffle kommun, 2013a).

För Huddinge, Sigtuna och Södertälje kunde man hitta bedömningar och resultat från MKB i översiktsplanen relativt lätt då kommunerna ägnat ett kapitel i planen åt detta. I dessa kommuner kan man anta att MKB:n använts för avvägningar i översiktsplanen. Nedan följer några exempel från varje kommun på hur bedömningarna från MKB återspeglas i översiktsplanen.

Huddinges översiktsplan innehåller ett kapitel som kallas Konsekvensanalys. Här tar man upp miljö-, sociala och ekonomiska konsekvenser. Det är svårt att avgöra om slutsatserna angående miljökonsekvenser är från MKB:n. Kapitlet tar upp vad nollalternativet, en utveckling utan ny översiktsplan, skulle medföra. I avsnittet behandlas det hur grönområden för rekreation bedöms, planförslaget ökar möjligheterna till rekreation och friluftsliv i kommunen samt att stora naturområden kommer förbli oexploaterade. I avsnittet hur kommunen ska hantera sin klimatpåverkan anges riktlinjer och åtgärder för en minskning av utsläpp. Samtidigt som en ökande befolkning med en ökande vägtrafik gör att kommunens klimatpåverkan inte kommer minska i tillräckligt stor

omfattning. Ökat resande med kollektivtrafik bidrar till en bättre luftkvalitet men för att minska vägtrafiken behövs det enligt planen beteendeförändringar och ekonomiska styrmedel. Planförslaget leder även till att buller kommer påverka fler Huddingebor i framtiden. Översiktsplanen påpekar dock att detta är på grund av att regionen växer och inte av den nya planen (Huddinge kommun 2014a).

I kapitel 6, Planen miljökonsekvenser, i Sigtunas översiktsplan tas de fem aspekter som MKB:n anser har betydande miljöpåverkan upp. Buller, klimatpåverkan, natur- och kulturmiljö, vattenkvalitet och klimatanpassning. För buller har kommunen som mål att andelen invånare som upplever bullerstörningar ska minska genom en handlingsplan minskad bullerutbredning. Det är framförallt genom smartare planering av bostadsområden som bullret ska minska. Kommunen beskriver ett minskande utsläpp till följd av biltrafik som en av de största utmaningarna. Klimat- och energiperspektiv och omställning till förnybara energikällor tillämpas i översiktsplanen. Kommunen vill också ställa om transporter på väg till järnväg för att begränsa ökningen vägtransporter och minska den tunga trafiken. För att få en beteendeförändring hos invånarna arbetar kommunen med klimat- och energirådgivning. Översiktsplanen innehåller beskrivningar av utvecklingen i varje enskilt förändrings- och utredningsområde där motivet för förändring beskrivs och vilka konflikter som kan uppstå. Avvägningar mellan olika intressen avgörs dock inte alltid inom översiktsplanen utan behandlas i ett senare skede i planeringsprocessen. Kommunen har som utgångspunkt att en god vattenkvalitet ska prioriteras i all detaljplanering och att åtgärder för att uppnå miljö kvalitetsnormerna i alla ytvatten ska tas med i planeringen. I aspekten klimatanpassning anger översiktsplanen att en säkerhetsnivå på 2,8 meter ska gälla för bostadsbebyggelse och samhällsfunktioner av betydande vikt. Effektiv dagvattenhantering är av stor vikt med hänsyn till stora temporära flöden (Sigtuna kommun 2014a).

I femte kapitlet i Södertäljes översiktsplan, Konsekvenser/effekter, har de väsentliga delarna av MKB:n vävts in. Kommunen kommer satsa på att utveckla trafiksystemen för cykel- och kollektivtrafik samt ny bebyggelse i närheten av befintliga eller planerade kollektivtrafikstråk för att motverka en ökande vägtrafik. Genom dessa åtgärder kan även luftföroreningar och bullernivåer minska längs vägsträckor, ytterligare förtätning motverkar dock detta. Kommunen anser att det är viktigt att i ett tidigt skede utreda vilka platser som är strategiskt viktiga att spara och utveckla för omhändertagande av dagvatten. Kommunen har riktlinjer för att minska utsläpp av dåligt renat avloppsvatten från enskilda avlopp. Genom detta kan också utsläpp av näringsämnen minska som bidrar till övergödning. För att undvika spridningen av föroreningar och näringsämnen till vatten planerar kommunen strategiska grönytor som kan hantera större vattenmängder. För att bevara natur- och kulturmiljö samt rekreativsmöjligheter vill Södertälje förtäta och komplettera istället för att ta ny mark i anspråk. Vid förtätning och utbyggnad måste dock el, fjärrvärme- och kylvätet byggas ut för att klara kapaciteten. Kommunen vill göra energieffektiviseringsåtgärder i äldre hus för att spara energi men med en växande kommun kan utsläppet av växthusgaser öka. Detta ska motverkas genom ett utbyggt kollektivtrafiknät

och bättre infrastruktur för gående och cyklister. Vid nybyggnation ska risken för översvämning beaktas, platser med en översvämningsspotential ska identifieras och vid en exploatering i kanalområden ska en stabilitetsutredning göras (Södertälje kommun 2013a).

Särskild sammanställning

För att öka transparensen bör en särskild sammanställning upprättas, så att allmänheten kan få en insyn i processen bakom MKB och översiktsplan. För Huddinge finns en särskild sammanställning. Sigtuna nämner i sin översiktsplan på sidan 69 och 75 att en särskild sammanställning ska upprättas då översiktsplanen är antagen. Denna sammanställning har dock inte hittats.

Bollnäs kommun¹ anser att ”slutsatserna i den antagna MKB:n är redovisningen av miljöaspekterna och hur de integrerats i planen” och därför har ingen särskild sammanställning upprättats. Efter mailkontakt och telefonsamtal visar det sig att Ludvika och Säfte inte tagit fram någon särskild sammanställning. I kontakt med Södertälje kommun gavs förklaringen till avsaknad av särskild sammanställning att de som varit ansvariga för MKB:n slutat. Från Sigtuna saknas svar.

Miljömål - God bebyggd miljö

För att undersöka hur avvägningar mellan exploatering och bevarande av miljökvantiteter görs har granskningen tittat närmare på hur kommunerna behandlar miljömålet - God bebyggd miljö. I följande avsnitt redovisas om och hur kommunerna nämner miljömålet följt av exempel på hur de inkluderat målet i översiktsplan och MKB. Bollnäs, Ludvika och Södertälje nämner i sina översiktsplaner de nationella miljömålen samt miljömålet God bebyggd miljö. Nedan följer citat ur översiktsplanerna.

”De miljökvantitetsmål som Bollnäs kommun berörs av är: • God bebyggd miljö • Säker strålmiljö • Begränsad klimatpåverkan • Frisk luft • Bara naturlig försurning • Giftfri miljö • Levande sjöar och vattendrag • Ingen övergödning • Grundvatten av god kvalitet • Myllrande våtmarker • Ett rikt växt- och djurliv • Levande skogar • Ett rikt odlingslandskap.”

(Bollnäs kommun, 2015a, s 30)

”Riksdagen har antagit mål för miljökvantiteten inom 16 områden [...] Dessa är: 1. Begränsad klimatpåverkan 2. frisk luft 3. Bara naturlig försurning [...] 15. God bebyggd miljö 16. ett rikt växt- och djurliv.”

(Ludvika kommun, 2013a, s 9)

”Riksdagen har beslutat om en samlad miljöpolitik för ett hållbart Sverige. [...] Södertälje kommun har valt att dela in de nationella målen i fyra prioriterade områden: 1. Mark och vatten 2. Energi och klimat 3. Bebyggelse och transporter 4. Konsumtion och beteende.”

(Södertälje kommun, 2013a, s 14)

¹Erik Nordgren, Samhällsbyggnadskontoret, Bollnäs kommun, mailkontakt den 4 maj 2016
God bebyggd miljö är invävt i det tredje prioriterade området, Bebyggelse och transporter. Vid två ytterligare tillfällen nämns miljömålet genom ”Inventeringen utgör en beskrivning av särskilt värdefulla kulturmiljöer och deras kvaliteter för hantering av

- 1) kulturmiljövärdena som en resurs i enlighet med det nationella miljö kvalitetsmålet ’God bebyggd miljö’ ” (Södertälje kommun, 2013a, s 83).
- 2) ”Gränsvärden 200 Bq ska vara uppfyllt för alla bostäder, skolor och förskolor senast 2020, enligt miljömålet ’God bebyggd miljö’ ” (Södertälje kommun, 2013a, s 121).

Huddinge och Sigtuna kommun nämner inte God bebyggd miljö i sin översiktsplan utan skriver enbart sammanfattande om de nationella miljömålen. Säfte skriver inte alls om miljömålen i sin översiktsplan utan hänvisar enbart till dem i MKB:n och då utan att nämna God bebyggd miljö. I Huddinges MKB nämns dock målet God bebyggd miljö.

”Av dessa sexton mål bedöms följande ha särskild relevans för Huddinges översiktsplanering: Begränsad klimatpåverkan; Levande sjöar och vattendrag; Ingen övergödning; God bebyggd miljö; Ett rikt växt- och djurliv.”

(Huddinge kommun, 2014b, s 17-18)

På frågan om kommunerna följer målet God bebyggd miljö finns det en utvärdering i MKB:n hos Bollnäs, Ludvika, Säfte och Södertälje kommun. Nedan följer citat ur MKB som illustrerar detta. Det finns också citat från några översiktsplaner som ger liknande indikation.

”Planen bedöms få positiva konsekvenser för miljömålet eftersom bebyggelsestrukturen baseras på att samla bebyggelse i tätorter, byar samt LIS-områden vilket ger goda förutsättningar för service, kollektivtrafik, kommunalt eller gemensamt VA samt en god hushållning med mark.”

(Bollnäs kommun, 2015b, s 17)

Enligt Ludvikas MKB så bidrar planförslaget ”i största grad positivt till att uppfylla målet” (Ludvika kommun 2013b, s 18). I översiktsplanen hittar man även underlag till detta genom

- ”I vissa fall behövs noggrannare regler för bebyggelse, vanligen av kulturvårdsskäl, även om nyexploatering inte förekommer. I dessa fall bör områdesbestämmelser upprättas som ger önskvärda upplysningar om hur bebyggelsefrågor med mera ska hanteras” (Ludvika kommun, 2013a, s 4).
- ”Byarna ska utvecklas så att bykaraktären och kultur- och naturvärden bevaras. I första hand bör ny bebyggelse tillkomma i de befintliga byarna” (Ludvika kommun, 2013a, s 29).

För miljömålet God bebyggd miljö skriver Säfte kommun i MKB:n att ”Kommunens miljö kvalitetsmål ’god bebyggd miljö’ och dess ambition att inventera och genom detaljplan säkerställa värdefull kulturhistorisk bebyggelse bedöms vara positivt för kulturmiljön”

(Säffle kommun, 2013b, s 18).

En längre utvärdering hittas på sidan 26 i MKB:n (Säffle kommun, 2013b).

Enligt Södertäljes MKB följer man miljömålet God bebyggd miljö

”Planförslaget kan leda till ökade trafikmängder med buller och utsläpp till luft som följd vilket inte går i linje med miljömålet. Planförslaget innebär dock ett effektivt nyttjande av markanvändningen genom förtätning och utbyggnad längs med kollektivtrafikstråk. Planen medför även bättre möjligheter för kollektivtrafik, gång och cyklande. Genom att planförslaget arbetar mot en tydlig inriktning för kollektivtrafik och ett förbättrat gång- och cykelnät bedöms planförslaget inte motverka miljömålet. Miljömålet beaktas också genom att förtätning i första hand ska ske längs med kollektivtrafikstråk och i andra hand på landsbygdens tyngdpunkter.”

(Södertälje kommun, 2013b, s 63-64)

För Huddinge och Sigtuna kommun finns ingen direkt utvärdering av målet men efter sökning hittas indikationer i översiktsplanen på att målet används. Indikationerna redovisas i citaten nedan.

- ”Huddinges naturområden bevaras men försiktig exploatering kan ske i grönområden i nära anslutning till befintlig bebyggelse [...] Huddinge strävar efter att vara ett samhälle med en effektiv markanvändning där hållbarhet ur ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv prioriteras” (Huddinges kommun, 2014a, s 9).
- ”Flemingsberg och Kungens kurva har stadsmässiga kvaliteter, där är bebyggelsen koncentrerad och gröna kilar värnas. Huddinge förtätas i kollektivtrafiknära lägen med funktionsblandade områden som har olika bostadstyper och upplåtelseformer” (Huddinge kommun, 2014a, s 11).
- ”Exploatering av orörda grönområden undviks genom att nybebyggelse framför allt sker i centrala områden, på redan exploaterad mark och genom en hög exploateringsgrad” (Huddinge kommun, 2014a, s 25).

”Riktlinjer för bebyggelse och bostadsbygge:

Byggande i nya områden ska alltid föregås av utredningar som säkerställer att skyddsvärda natur-, vatten- och kulturmiljöer inte hotas men också utvecklas och förstärks. [...] Sammanhängande natur- och parkområden, små parker och torg ska vara en integrerad del i tätorten och innehålla en attraktiv stadsmiljö med ekosystemtjänster, möjlighet till rekreation, utgöra mötesplatser och bidra till biologisk mångfald.”

(Södertälje kommun, 2013a, s 25)

”Riktlinjer för kulturmiljö

Viktiga kulturmiljöer och enskilda objekt är av stor betydelse för förståelsen av vår historia. De ska bevaras och framhävas. I särskilt utpekade kulturhistoriska intresseområden ska de miljömässiga och konstnärliga värdena vara vägledande och förändringar i en byggnads yttre utformas så

att de kulturhistoriska värdena inte går förlorade. [...] Vid nybyggnation och/eller kompletteringar av befintlig bebyggelse ska hänsyn tas genom gestaltning och lämpliga respektavstånd till kulturmiljövärden, till ortens och/eller landskapets befintliga karaktär och områdets identitet [...]

Riktlinjer för grönområden

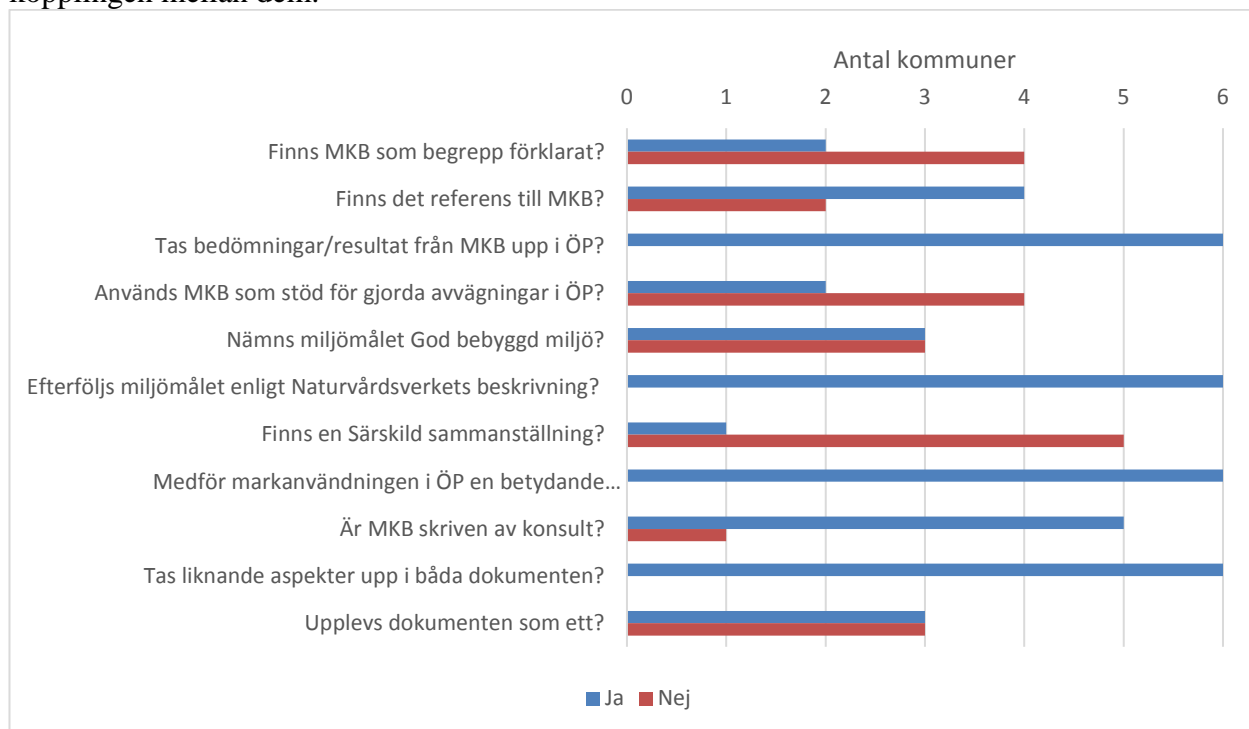
I regionala gröna kilar och värdekärnor ska lokalisering av ny bebyggelse, anläggningar och verksamheter så långt möjligt undvikas. Etablering kan tillkomma men ska konsekvensbedömas utifrån hela kilens värde och funktion. Skydd, buffertzoner och kompensation ska användas för att minska negativa effekter.”

(Sigtuna kommun, 2014a, 42-44)

Koppling mellan översiktsplan och MKB

Avgörande för om kopplingen mellan översiktsplan och MKB var hur MKB-begreppet förklarades och hur tydligt bedömningar och resultat från MKB hittades i översiktsplanen. Huddinge, Sigtuna och Södertälje har på dessa grunder en väl kopplad översiktsplan och MKB, främst på grund av att bedömningar och resultat från MKB finns i ett eget kapitel i översiktsplanen. Bollnäs kommun har också en bra sammankopplad översiktsplan och MKB trots att detaljgranskning behövdes för att få fram hur väl bedömningar och resultat från MKB överensstämmer med skrivningar och förslag i översiktsplanen. Bollnäs redogör också för vad en MKB är.

Ludvika och Säfle kommun däremot har en svag koppling mellan översiktsplan och MKB. Till stor del behandlas MKB som en bilaga och det krävs en detaljgranskning av dokumenten för att upptäcka eventuell kopplingen mellan dem.

Figur 2. sammanfattning av granskning av de sex kommuner enligt granskningsmallen.

Diskussion och slutsatser

Genom granskningen av hur MKB har integrerats i översiktsplaner ges en indikation på hur väl framförallt 6 kap 16 § i miljöbalken uppfyllts som bland annat säger att kommunerna ska redovisa hur miljöaspekter integreras i planen, hur MKB:n och synpunkter från samråd beaktats. Den genomförda granskningen ger också en bild av de sex granskade kommunernas strävan efter att uppfylla miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Avslutningsvis ges förslag på hur kommunerna kan stärka kopplingen mellan MKB och översiktsplaner.

Granskningen visar att MKB i olika utsträckning ger avtryck/syns i översiktsplanen men att detta skulle kunna förtydligas. Resultatet var inte helt oförväntat, skilda kommuner behandlar MKB olika i arbetet med en översiktsplan. Förvånande var dock att inte alla kommuner definierade begreppet MKB, vilket de borde göra då översiktsplanen bland annat är till för allmänheten att läsa och ta del av. Det var endast Bollnäs och Sigtuna kommun som förklarade verktyget MKB. Resterande kommuner, förutom Ludvika, refererade dock till MKB i planen som bilaga, planeringsunderlag eller invävt i ett kapitel om konsekvenser. Ludvika nämnde bara vad förkortningen MKB stod för. En förklaring till att MKB-begreppet saknas i majoriteten av översiktsplanerna kan eventuellt bero på att begreppet beskrivs i själva MKB-dokumentet och därför bedöms överflödigt att beskriva i översiktsplanen.

Även om de flesta översiktsplaner inte beskriver MKB-begreppet så gick det ändå tolka att bedömningar och resultat från MKB:n fanns med och påverkat översiktsplanen. I vissa fall var det tydligt medan det i andra fall var invävt och omformulerat. För Bollnäs kommun hittades de förslag på åtgärder som togs upp i MKB även i översiktsplanen dock efter en ordentlig detaljsökning, detsamma gällde för Ludvikas och Säfles kommun. Problemen som Glasson, Therivel och Chadwick (2012) tar upp, det vill säga att miljöbedömningen ofta startar för sent i planeringsprocessen, då viktiga beslut redan har gjorts. Detta gör att resultaten från MKB får en liten chans att påverka beslut som fattas under planeringsprocessen. Det hade varit intressant att genomföra en fördjupad undersökning av hur kommunernas process med översiktsplaner och MKB sett ut för att få en tydligare inblick i planeringsprocessen. I Huddinges, Sigtunas och Södertäljes översiktsplan ägnades ett helt kapitel åt att beskriva de miljöaspekter som MKB tog upp. Genom att ägna ett kapitel i översiktsplanen åt resultatet från MKB blev det också tydligt att MKB påverkat planen i en större utsträckning än för de övriga granskade kommunerna vilket gör att man kommer förbi problemet med begränsad och sporadisk interaktion mellan översiktsplan och MKB samt att MKB arbetet inte blir ett hinder i processen utan istället kan dra nytta av planeringens insikter och lärdomar som Lawrence (2000) tog upp. Slutsatserna från Boverkets undersökning från 2013 överensstämmer med resultaten i detta arbete, det vill säga att integreringen av MKB i översiktsplanerna stannar på en alltför övergripande nivå och bidrar därmed inte fullt ut med insikter och bedömningar av översiktsplanens konsekvenser.

Huddinge är den enda kommun som upprättat en särskild sammanställning i enlighet med 6 kap. 16 § i miljöbalken (se sid 5). Ett förslag till varför man ej upprättar en sammanställning kan vara liksom Bergh (2016) tar upp i sin uppsats att kommunerna anser att det är något man gör för detaljplaner och inte för översiktsplaner eftersom den är så pass övergripande. En nackdel till följd av att en särskild sammanställning inte upprättas är att man förlorar en viktig transparens och demokrati aspekt det vill säga att ge allmänheten insyn i planprocessen.

I enlighet med 3 kap. 5 § punkt 4 i plan- och bygglagen nämner alla kommunerna de nationella miljömålen i sina översiktsplaner dock i olika utsträckning. Några redogör för alla 16 miljömål medan andra endast kortfattat informerar om de nationella miljömålen. Målet God bebyggd miljö beskrivs i tre av översiktsplanerna (Bollnäs, Ludvika och Södertälje) i resterande beskrivs målen endast i den tillhörande MKB, bedömningar av hur målet påverkas beskrivs framför allt i MKB. Oavsett om målet beskrivs i översiktsplanen eller MKB så anser alla kommuner att de följer målet det vill säga målsättningen är att främja miljön vid förtätning av bebyggelse. Hur det sen blir i praktiken återstår att se. Liksom i Boverkets (2013) undersökning utvärderas måluppfyllelsen på ett övergripande sätt utan att eventuella avvägningar specificeras. Kommunerna i detta arbete skiljer sig dock, liksom i Boverkets undersökning åt, i hur miljöbedömningen har avgränsats. Bollnäs och Södertälje för ett välgrundat resonemang om hur man bidrar till målet positivt riktning medan Huddinge och Sigtuna gör en svepande beskrivning utan en ordentlig utvärdering av målet. Då många av kommunernas övergripande syfte med översiktsplanen är att förtäta utan bekostnad av miljön kan det tyckas relevant att fokusera och arbeta ännu mer med just detta miljömål.

Vid jämförelse av översiktsplanen och MKB så överensstämde de aspekter som togs med för samtliga kommuner, detta är rimligt då MKB bedömer översiktsplanens miljöpåverkan. Även om samma aspekter togs upp i båda dokumenten så bedömdes endast två översiktsplaner och MKB tydligt sammankopplade. I Sigtuna och Södertälje var detta tydligt genom egna kapitel om resultaten från MKB:n. I Huddinges fall fanns ett kapitel om konsekvenser, otydligt var dock om de miljömässiga konsekvenserna kom från MKB:n men då Huddinge är den enda av kommunerna som upprättat en särskild sammanställning blir det ändå tydligt att man tar in MKB:n i planeringsprocessen. För resterande kommuner, Bollnäs, Ludvika, Säfte, är det svårt att dra några slutsatser om varför inte kopplingen är bättre än att det krävs en detaljgranskning av översiktsplan och MKB för att finna gemensamma nämnare.

Vid en jämförelse mellan kommunerna med utgångspunkt från placering i landet och storlek så var kommunerna i anslutning till Stockholm bättre på att integrera MKB:n i översiktsplanen. Varför det förhåller sig så kan man endast spekulera om. Hur ser budgeten ut, förhållandet till konsulten, när började man upprätta MKB:n? För att kunna svara på dessa frågor och få en mer detaljerad bild hade en kompletterande intervjustudie behövt genomföras. Ett förslag till varför storstadskommunerna är bättre på att integrera MKB:n i översiktsplanen eftersom de uppdaterar sin plan oftare på

grund av att befolkningen växer snabbt i förhållande till landsbygdskommunerna. För storstadskommunerna är de föregående översiktsplanerna från 2002 (Sigtuna), 2004 (Södertälje) och 2001 (Huddinge). För Bollnäs, Ludvika och Säffle är den föregående översiktsplanen från 1990, dessa planer upprättades innan miljöbalken och EG-direktiven 1985/337 och 2001/42 trädde i kraft. De granskade planerna, antagna 2013-2015, är således första omgången översiktsplaner där kommunerna måste ta hänsyn till dessa lagkrav och direktiv i översiktsplaneringen. Förutsättningarna och erfarenheter av att utveckla översiktsplaneringen är därför större hos granskade storstadskommuner i förhållande till landsbygdskommunerna. Konsekvenser av detta är att kommunerna i Sverige blir olika duktiga på att arbeta med översiktsplanering. Viktigt är att man sprider kunskap och erfarenheter mellan kommuner och genomför utbildning för dem som ansvarar för översiktsplanering bland annat om dokumentens innehåll och betydelse.

Förslag för att stärka MKB:ns roll i praktiken

I följande avsnitt ges några förslag på hur kommuner i framtiden kan jobba mer med att få in MKB i planförslaget och inte bara se det som en bilaga till översiktsplanen.

MKB:n bör, liksom annat underlag (landskapsanalys, vatten- och avloppsplan och LIS-planer med mera), refereras. För den demokratiska aspekten är det viktigt att man definierar vad en MKB är redan i översiktsplanen och inte bara i själva MKB:n samt att den särskilda sammanställningen upprättas (i enlighet med miljöbalkens 6 kapitel) för att alla människor ska kunna ta del av och förstå MKB:n. Länsstyrelsen borde pressa kommunerna att upprätta sammanställningen och kontrollsystemet kring sammanställningen behöver tas fram alternativt förbättras om ett kontrollsystem redan finns. Det skulle vara positivt med tydligare riktlinjer för vad en översiktsplan ska innehålla då kommuner idag har någorlunda fria händer i upplägg och innehåll. Vidare behövs också riktlinjer för hur integrationen mellan översiktsplan och MKB ska kunna förbättras. För att motivera kommunerna till en bättre integrering är ett förslag att utveckla utvärderingsinsatser inte bara för miljöaspekter utan även sociala och ekonomiska aspekter. Innan riktlinjer har tagits fram kan länsstyrelsen och övriga myndigheter under samrådsfasen tydligare betona dessa frågor. Transparens och bedömningsaspekter är viktigt för att översiktsplanen från början ska bli tydlig vilket är en förutsättning för att den fortsatta planeringen också ska kunna bli tydlig och konsekvent. På detta sätt kan oklarheter och problem i framtiden minska. Ytterligare ett förslag är att kommunerna själva, för att integrera MKB:n i översiktsplanen, upprättar ett eget kapitel i likhet med hälften av de granskade kommunerna, där det framgår att man avvägnings i planen gjorts med hänsyn till resultaten från MKB:n.

Kritisk reflektion över metoder och arbetsprocess

De metoder som använts för arbetet anses relevanta för syftet med undersökningen. Litteraturdelen gav nödvändig information om översiktsplan, MKB samt särskild sammanställning för formulering av

frågor i granskningsmallen och genomförandet av resterande arbetet. Analysen av de granskade ÖP- och MKB-dokumenterna har i efterhand visat sig bra och resultatet hade troligtvis inte ändrats även om fler översiktsplaner med tillhörande MKB hade granskats. För att få en mer nyanserad bild hade intervjuer med ansvariga för översiktsplan och MKB behövt genomföras, då detta hade gett en inblick i arbetsprocessen bakom dokumenterna. Tiden som var avsatt blev här den avgörande faktorn för upplägg av arbetet.

Tack till

Sylvia Dovlén, handledare, för ett all den hjälp och vägledning jag fått.

Stina Lundberg, storsyster och doktorand vid Uppsala universitet, för råd och hjälp med illustrationer.

Referenser

- Bergh, A. (2016). *The role of SEA in the planning process of comprehensive plans*. Masteruppsats, Institutionen för naturgeografi. Stockholm: Stockholms universitet.
- Boverket (2016a). *Översiktsplanering – för en långsiktig bra helhet*. <http://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/kommunal-planering/oversiktsplanering/> [2016-04-05]
- Boverket (2016b). *Översiktsplanen*. <http://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/oversiktsplan/oversiktsplanens-funktion/> [2016-04-05]
- Boverket (2016c). *Så planeras Sverige*. <http://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/> [2016-04-07]
- Boverket (2014). *PBL kunskapsbanken*. <http://www.boverket.se/contentassets/61c81406e09f48c5b3ef9c5dfeed610f/pbl-kunskapsbankens-sidor-om-uppfoljning-av-tillampningen-av-plan--och-bygglagen-for-2013.pdf> [2016-04-27]
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG, EUT L 197, 21.7.2001, s. 30-37
- Förordning om distrikt 2015:493. Stockholm: Finansdepartementet.
- Glasson, J. Therivel, R. & Chadwick, A. (2012). *Introduction to Environmental Impact Assessment*. 4 uppl. London: Routledge.
- Hedlund, A. & Kjellander, C. (2011). *MKB Introduktion till miljökonsekvensbeskrivning*. 1:7 uppl. Malmö: Holmbergs i Malmö AB
- Huddinge kommun (2012). *Huddinges natur*. http://huddinge.se/Global/bygga_bo_och_miljo/planer_och_ny_bebyggelse/Oversiktsplan/Huddinges%20natur,%20Huddinge%20kommun,%20april%202012.pdf [2016-04-08]
- Ludvika kommun (2015). *Parker och natur*. <http://www.ludvika.se/byggabomiljo/parkerochnatur.4.36ed731e127e26ace10800023457.html#.Vwe1u6SLShc> [2016-04-08]
- Länsstyrelsen Stockholm (2016). *Miljöbedömning av planer och program*. <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/miljobedomning/Pages/default.aspx> [2016-05-11]
- Miljöbalk 1998:808. Stockholm: Miljö- och energidepartementet.
- Miljöprövningsförordning 2013:251. Stockholm: Miljö- och energidepartementet.
- Nationalencyklopedin (2016a). Bollnäs. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/bollnäs> [2016-04-08]
- Nationalencyklopedin (2016b). Huddinge. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/huddinge> [2016-04-08]
- Nationalencyklopedin (2016c). Ludvika. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/ludvika> [2016-04-08]
- Nationalencyklopedin (2016d). Sigtuna. [http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/sigtuna-\(sigtuna-kommun-ab-län\)](http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/sigtuna-(sigtuna-kommun-ab-län)) [hämtad 2016-04-08]
- Nationalencyklopedin (2016e). Säffle. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/säffle> [2016-04-08]
- Nationalencyklopedin (2016f). Södertälje. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/södertälje> [2016-04-08]

Naturvårdsverket (2009). *Handbok med allmänna råd om miljöbedömningar av planer och program*. (Handbok 2009:1). Stockholm: Naturvårdsverket.

<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-0159-9.pdf?pid=2586>

Naturvårdsverket (2014). *Miljömålssystemets historia*.

<http://www.miljomal.se/sv/Miljomalen/Miljomalssystemets-historia/> [2016-04-07]

Naturvårdsverket (2016). *God bebyggd miljö*.

<http://www.miljomal.se/sv/Miljomalen/15-God-bebyggd-miljo/> [2016-04-11]

Nyström, J. & Tonell, L. (2012). *Planeringens grunder – En Översikt*. 3:3 uppl. Malmö: Holmberg i Malmö AB.

Plan- och bygglagen 2010:900. Stockholm: Näringsdepartementet.

Ramböll och samhällsbyggnadskontoret (2015). *Landskapsanalys Bollnäs kommun*.

<http://www.bollnas.se/images/SBK/Planer/oversiktsplan/Landskapsanalys2.pdf> [2016-04-08]

Bilder

Modifierad av Stina Lundberg (2016) under creative commons-license.

Tillgänglig:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sweden_Stockholm_location_map.svg [2016-05-04] och https://commons.wikimedia.org/wiki/File:SWE-Map_L%C3%A4n.svg [2016-05-04]

Granskade översiktsplaner och miljökonsekvensbeskrivningar

Översiktsplan Bollnäs kommun (2015a). Tillgänglig:

<http://www.bollnas.se/index.php/oerversiktsplanering/den-nya-oerversiktsplanen> [2016-04-01]

Miljökonsekvensbeskrivning tillhörande översiktsplan för Bollnäs kommun (2015b). Tillgänglig:

<http://www.bollnas.se/index.php/oerversiktsplanering/den-nya-oerversiktsplanen> [2016-04-01]

Översiktsplan Huddinge kommun (2014a). Tillgänglig:

<http://www.huddinge.se/bygga-bo-och-miljo/planer-och-ny-bebyggelse/oversiktsplan-2030/> [2016-04-18]

Miljökonsekvensbeskrivning Huddinge kommun (2014b). Tillgänglig:

<http://www.huddinge.se/bygga-bo-och-miljo/planer-och-ny-bebyggelse/oversiktsplan-2030/> [2016-03-30]

Översiktsplan Ludvika kommun (2013a). Tillgänglig:

<http://www.ludvika.se/byggabomiljo/kommunensplanarbete/oversiktsplaner/oversiktsplan.4.55e94f9a12844695428800024887.html#.VyC4FDCLShc> [2016-04-01]

Miljökonsekvensbeskrivning Ludvika kommun (2013b). Tillgänglig:

<http://www.ludvika.se/byggabomiljo/kommunensplanarbete/oversiktsplaner/oversiktsplan.4.55e94f9a12844695428800024887.html#.VyC4FDCLShc> [2016-04-01]

Översiktsplan Sigtuna kommun (2014a). Tillgänglig:

<http://www.sigtuna.se/Bygga-bo--Trafik/Planering/oversiktsplan-2014/> [2016-03-30]

Miljökonsekvensbeskrivning Sigtuna kommun (2014b). Tillgänglig:
<http://www.sigtuna.se/Bygga-bo--Trafik/Planering/oversiktsplan-2014/>
[2016-04-14]

Översiktsplan Säffle kommun (2013a). Tillgänglig:
<http://www.saffle.se/sv/boende-miljo/aktuella-planer/ny-oversiktsplan/>
[2016-04-01]

Miljökonsekvensbeskrivning Säffle kommun (2013b). Tillgänglig:
<http://www.saffle.se/sv/boende-miljo/aktuella-planer/ny-oversiktsplan/>
[2016-04-01]

Översiktsplan Södertälje kommun (2013a). Tillgänglig:
<http://www.sodertalje.se/oversiktsplan> [2016-03-30]

Miljökonsekvensbeskrivning Södertälje kommun (2013b). Tillgänglig:
<http://www.sodertalje.se/oversiktsplan> [2016-03-30]

Bilagor

Bilaga 1

Bollnäs, 2015	Ja	Nej	Kommentar
Översiktsplan			
Finns MKB som begrepp förklarat?	X		S 12-13
Finns det referens till MKB?		X	
Tas bedömningar och resultat från MKB upp i ÖP?	X		Dock invävt
Används MKB som stöd för gjorda avvägningar i ÖP?		X	
Finns en Särskild sammanställning?		X	
Nämns miljömålet God bebyggd miljö?	X		S 30
Efterföljs miljömålet enligt Naturvårdsverkets beskrivning?	X		S 22, 69, 72. Anses positivt i MKB s 17.
Miljökonsekvensbeskrivning			
Medför markanvändningsförslagen i ÖP en betydande miljöpåverkan?	X		
Om ja, avseende på vilka aspekter?		Bebyggelseutveckling, infrastruktur, energiproduktion, verksamheter & industri, areella näringar.	
Skriven av konsult?	X		Ramböll Sverige AB
Jämförelse			
Tas liknande aspekter upp i båda dokumenten?	X		
Upplevs dokumentet som ett eller som två separata?		Ett, baserat på att MKB beskrivs i ÖP och att man kan hitta bedömningar och resultat från MKB relativt lätt i ÖP efter granskning	

Bilaga 2

Huddinge, 2014	Ja	Nej	Kommentar
Översiktsplan			
Finns MKB som begrepp förklarad?		X	
Finns det referens till MKB?	X		S 9, 83 och 86
Tas bedömningar och resultat från MKB upp i ÖP?	X		De nämnda "förslag på åtgärder" i MKB hittas även i ÖP, dock invävt.
Används MKB som stöd för gjorda avvägningar i ÖP?		X	
Finns en Särskild sammanställning?	X		
Nämns miljömålet God bebyggd miljö?		X	Enbart nationella miljömålen, s 9-10
Efterföljs miljömålet enligt Naturvårdsverkets beskrivning?	X		S 9, 11, 23, 25 mm.
Miljökonsekvensbeskrivning			
Medför markanvändningsförslagen i ÖP en betydande miljöpåverkan?	X		
Om ja, avseende på vilka aspekter?	Klimatpåverkan, naturmiljö, vattenmiljö, kulturmiljö, rekreation & friluftsliv, luftkvalitet, ljudmiljö, riskförhållanden.		
Skriven av konsult?	X		WSP
Jämförelse			
Tas liknande aspekter upp i båda dokumenten?	X		
Upplevs dokumentet som ett eller som två separata?	Ett, även om MKB knappt nämns i ÖP så finns kapitlet Konsekvensanalys som innehåller miljökonsekvenser. Otydligt om texten är baserad från MKB:n		

Bilaga 3

Ludvika, 2014	Ja	Nej	Kommentar
Översiktsplan			
Finns MKB som begrepp förklarad?		X	Endast beskrivet vad förkortningen står för, s 7
Finns det referens till MKB?		X	
Tas bedömningar och resultat från MKB upp i ÖP?	X		Någorlunda
Används MKB som stöd för gjorda avvägningar i ÖP?		X	
Finns en Särskild sammanställning?		X	
Nämns miljömålet God bebyggd miljö?	X		S 9
Efterföljs miljömålet enligt Naturvårdsverkets beskrivning?	X		Enligt MKB, s 18
Miljökonsekvensbeskrivning			
Medför markanvändningsförslagen i ÖP en betydande miljöpåverkan?	X		
Om ja, avseende på vilka aspekter?	Transport och gruvnäring		
Skriven av konsult?		X	
Jämförelse			
Tas liknande aspekter upp i båda dokumenten?	X		
Upplevs dokumentet som ett eller som två separata?	Två, till följd av att MKB ej beskrivs och att bedömningar och resultat från MKB först hittas efter granskning i ÖP		

Bilaga 4.

Sigtuna, 2014	Ja	Nej	Kommentar
Översiktsplan			
Finns MKB som begrepp förklarat?	X		S 80
Finns det referens till MKB?	X		Som läshänvisning, s 10. Kap 6, s 69. S 75
Tas bedömningar och resultat från MKB upp i ÖP?	X		Kap 6, s 69
Används MKB som stöd för gjorda avvägningar i ÖP?	X		
Finns en Särskild sammanställning?		X	
Nämns miljömålet God bebyggd miljö?		X	De nationella, s 15
Efterföljs miljömålet enligt Naturvårdsverkets beskrivning?	X		S 21, 25-27
Miljökonsekvensbeskrivning			
Medför markanvändningsförslagen i ÖP en betydande miljöpåverkan?	X		
Om ja, avseende på vilka aspekter?	Buller, klimatanpassning, klimatpåverkan, natur- och kulturmiljö, vattenkvalitet.		
Skriven av konsult?	X		WSP gjorde samrådsversionen i alla fall.
Jämförelse			
Tas liknande aspekter upp i båda dokumenten?	X		
Upplevs dokumentet som ett eller som två separata?	Ett, till grund av att MKB beskrivs och att bedömningar och resultat i MKB tas upp i ett eget kapitel i ÖP.		

Bilaga 5.

Säffle, 2013	Ja	Nej	Kommentar
Översiktsplan			
Finns MKB som begrepp förklarad?		X	
Finns det referens till MKB?	X		S 3 (bilaga), s 37
Tas bedömningar och resultat från MKB upp i ÖP?	X		Till viss del
Används MKB som stöd för gjorda avvägningar i ÖP?		X	
Finns en Särskild sammanställning?		X	
Nämns miljömålet God bebyggd miljö?	X		Bara i MKB, S 12+26
Efterföljs miljömålet enligt Naturvårdsverkets beskrivning?	X		Bara i MKB, S 26
Miljökonsekvensbeskrivning			
Medför markanvändningsförslagen i ÖP en betydande miljöpåverkan?	X		
Om ja, avseende på vilka aspekter?	Befolkning, bebyggelse & hälsa, natur- och kulturmiljö, mark & vatten, klimat och luft.		
Skriven av konsult?	X		WSP samhällsbyggnad
Jämförelse			
Tas liknande aspekter upp i båda dokumenten?	X		
Upplevs dokumentet som ett eller som två separata?	Två, MKB behandlas som en bilaga och inte som en del av planförslaget. En del bedömningar från MKB tas visserligen upp men ÖP måste detaljgranskas för att kunna få fram det		

Bilaga 6.

Södertälje, 2013	Ja	Nej	Kommentar
Översiktsplan			
Finns MKB som begrepp förklarat?		X	
Finns det referens till MKB?	X		S 8, 133
Tas bedömningar och resultat från MKB upp i ÖP?	X		S 133
Används MKB som stöd för gjorda avvägningar i ÖP?	X		
Finns en Särskild sammanställning?		X	
Nämns miljömålet God bebyggd miljö?	X		S 14, 83, 121
Efterföljs miljömålet enligt Naturvårdsverkets beskrivning?	X		Enligt MKB, 63-64
Miljökonsekvensbeskrivning			
Medför markanvändningsförslagen i ÖP en betydande miljöpåverkan?	X		
Om ja, avseende på vilka aspekter?	Transportsystem, utsläpp till luft, buller, vattenmiljö, naturmiljö, kulturmiljö & landskapsbild, rekreation, energi, risk & säkerhet, klimat.		
Skriven av konsult?	X		Structor
Jämförelse			
Tas liknande aspekter upp i båda dokumenten?	X		
Upplevs dokumentet som ett eller som två separata?	Ett, främst pga. kapitel 5 som tar upp konsekvenser och att MKB finns refererat		